

Oponentský posudek

Mgr. Václav Rutar

Policejní identifikace osob v Československu mezi lety 1918 a 1938

Bc. Lukáš Tůma

Lukáš Tůma si jako téma své magisterské práce zvolil rozbor problematiky policejní identifikace osob v období I. republiky. Práci přehledně člení do pěti kapitol. Po úvodu, kde seznamuje s výchozí literaturou a prameny, přechází k popisu správního kontextu Československa ve sledovaných letech a výkladu několika dílčích oblastí. Hlavním těžištěm práce je třetí kapitola, kde se zabývá zvolenými identifikačními technikami – daktyloskopií, grafologií a fotografií. Ve čtvrté kapitole pojednává i o portrétní identifikaci (resp. popisu osob), která se mezi identifikační metody jistě také řadí. V závěru shrnuje některá dílčí zjištění ve srozumitelný celek.

U předložené magisterské práce je zřejmé, že se autor problematikou zabýval a nastudoval část dostupné literatury, což mu dovolilo podat vcelku kvalitní obraz prvorepublikové kriminalistické techniky, zaměřené na identifikaci osob. Není však příliš jasné, proč vystavěl svá zjištění převážně na dobových příručkách (jejich označení za „primární prameny“ je též diskutabilní) a ne i na člancích z dobového periodického tisku (zvláště *Bezpečnostní služba*), když na několika místech nedostatek literatury zmiňuje. Obdobný problém shledávám i v částech, pojednávajících politický a správní kontext, kde Lukáš Tůma vychází především z publikace Pavla Macka a Lubomíra Uhlíře *Dějiny policie a četnictva II.*, přestože by využití specializovanější literatury mohlo přinést přesnější informace. Je třeba přiznat, že tato kapitola však není pro práci důležitá. Překvapí ale absence normativních pramenů v podkapitole pojednávající policejní strukturu, kdy autor nemusel zůstat pouze u sekundární literatury. V části věnované grafologii mohla být zmíněna kniha Roberta Saudka *Experimentální grafologie*, při pojednání o „zločincích z povolání“ stejnojmenná publikace Josefa Vavrovského.

Poměrně velké místo je věnováno historii vývoje pasů, bohužel autor sledované období, kdy došlo k několika významným proměnám dokumentů na území ČSR, již hlouběji nepojednává. Naznačen je obecný pojem identity – možná stálo za zvážení, zdali nemohl být pojem identity pojednán hlouběji i vzhledem ke studovanému oboru, obecné antropologii.

Vysoko lze hodnotit samotné pojednání o jednotlivých expertizách – grafologii, daktyloskopii, fotografii a konečně i o popisu a portrétní identifikaci. U poslední jmenované autor správně uvádí zvýšenou míru možné subjektivity popisu. Oproti tomu však u daktyloskopie shledává velkou nevýhodou to, že ji není možné využít v případě, kdy daktyloskopovaná osoba chybí v registru a opomíná její význam při ztotožňování podezřelého ve srovnání se stopami z místa činu.

Práci by na několika místech jistě oživily konkrétní příklady, např. u „malé toalety mrtvolky“ (s. 55) případ Otýlie Vranské či u „úmyslné změny vzhledu“ (s. 59) plastická operace kasaře Josefa Koudely. Svůj smysl by mělo i alespoň stručné seznámení s českými kriminalisty, hojně v práci citovanými, byť jen ve formě poznámky.

Magisterská práce vykazuje některé formální nedostatky, nikoli však závažného charakteru. Až na výjimečnou hrubou chybu („...někde bychom našly...“, s. 35) se jedná především o nejednoznačné užívání indexů k poznámkovému aparátu přímo u jmen – zde bychom spíše očekávali poznámku k autorovi, než k citovanému dílu. Mnohdy je index užit srozumitelněji až na konci věty či citované pasáže. V jednom případě autor užívá spojení „devatenácté století“ (s. 16), jinde však striktně označuje číslovkou (18. století, 19. století apod.). Práce je poctivě poznámkována, odkaz k autorům v textu (a často ve spojení „podle...“) je však mnohdy nadbytečný. Práci Lukáše Tůmy citelně chybí obrazová příloha, zvláště vzhledem k jinak dobře zpracované čtvrté kapitole o popisu osob, kde detailně rozebírá jednotlivé tiskopisy a dokumenty.

Přes uvedené nedostatky však shledávám magisterskou práci Lukáše Tůmy ve svém celku jako přínosnou. Vykazuje veškeré potřebné atributy, práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako velmi dobrou.